

ÎNCEPUTURILE PRESEI SCRISE LA FOCȘANI

Dumitru Huțanu

În 1861, apăreau la Focșani, în Imprimeria Comisiei Centrale, primele periodice focșănene, *Almanahu „Milcovului”* și *Almanahu pe 532 ani*, împreună cu *Calendaru pe 532 ani sau mai bine neschimbatu pentru totu-d'auna*.¹

Erau și primele tipărituri putnene apărute la prima tipografie focșăneană, aceea a Comisiei Centrale. Dincolo de această semnificație, la o lectură mai atentă a conținutului lor, coroborate cu timpul istoric în care au apărut, almanahurile capătă înțelesuri mult mai adânci. Slova oferită tiparului se face purtătoarea gândurilor și idealurilor cărturarilor focșăneni angajați în eforturile generale de făurire a României moderne, abia pășită pe fâgașul creării și fundamentării statului pe legi și principii noi, în cea mai mare parte corespondente cu Europa mijlocului de secol XIX.

Numele celor doi editori, Nicolae T.Voinov pentru *Almanahul „Milcovului”* și Constantin Rojniță, pentru *Almanahul pe 532 ani*, se întâlnesc frecvent în documentele locale, ale Focșanilor din Epoca Unirii (1856-1866). În momentul apariției lor, ambii sunt prezenți în structura și activitatea Comisiei Centrale, primul ca secretar al acesteia, celălalt ca șef de birou („*cap de masă*” – cum se stipula într-un document).

¹ Georgeta Răduică, Nicolin Răduică, **Calendare și Almanahuri românești. 1731-1918. Dicționar bibliografic**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981, p.95-587-588
<http://www.cimec.ro> / <http://muzeulvrancei.ro>

Ambii și-au dedicat eforturile împlinirii idealurilor timpului: Unirea Principatelor Române, făurirea și consolidarea statului român modern și unificarea orașului Focșani.

Din această perspectivă, parte din conținutul almanahurilor, îndeosebi poezia și articolele de istorie, poartă amprenta timpului și a gândirii lor adiacente.

În *Almanahul „Milcovului”*, N.T.Voinov publică *„Ochire repede asupra Daciei”*, alături de pagini despre originea latină a românilor scrise de Nicolae Olahus, Bonfinius, Isfăni, Benco și M.Opitz.

Poezia este prezentă prin scrierile: N.T.Voinov – *„Logorif”*; G.Baronzi – *„Părăsirea”*, *„Soldatul plecat la tabără”*, I.C.Fundescu – *„La ea”*, *„O rază prin zăbrelele unei închisori”*, *„Căfelul pământului”*, *„Așa să fie oare”*.

În *„Almanahul pe 532 ani”*, C.Rojniță publică, mai întâi, *„Expunere”* – o motivație a așezării cronologice a domnitorilor Valahiei și Moldovei, continuată cu *„Cronologia domnilor Moldovei”*.

Poezia este predominant patriotică, încărcată de ideile epocii: Andrei Mureșanu – *„Răsunetul”*, *„Suspinul”*, *„O privire peste lume”*, D.Bolintineanu – *„Visul lui Ștefan cel Mare, Mama lui Ștefan cel Mare, Cea de pe urmă noapte a lui Mihai cel Mare, G.Sion. Limba română”*, I.H.Rădulescu – *„Odă”*, Grigore Alexandrescu – *„Miezul nopții”*, N.Bălășescu (un boier refugiat din Bucovina la 1821) – *„Jalea de patrie”*.

Cu înțelesul de început de deschidere spre cultura europeană, cu intenția fățișă, atât de prezentă în epocă, de a proba apartenența românilor și a culturii lor (în parte) la marea familie a popoarelor europene trebuiesc luate și traduceri din scriitorii francezi La Rochefoucauld, *„Cugetări”* și Lantier – *„Melania”*, din *„Almanahul Milcovului”*, făcute de N.T.Voinov.

Almanahul pe 532 ani, după ce publică o traducere din A.Debay – *„Fizionomie. Arta de a cunoaște omul dinăuntru prin omul din afară”* înserează și *„Clasificarea popoarelor”* (francez, englez, german, italian, spaniol, român) după criteriile religiei, temperamentului, figuri,

îmbrăcămintei, mâncării, băuturii.

Sunt prezente în aceste almanahuri și încercări timide, simpliste, pe înțelesul tuturor, a unor informații științifice, economice, sociale.

Almanahul „*Milcovului*” publică „*Noțiuni astronomice*”, „*Progresul scumpete*”, „*Ironii la adresa societății*”. Almanahul pe 532 ani publică sub semnătura lui Constantin Rojniță „*O doctorie folositoare la tot felul de boli*”, „*Gura*”, „*Economia casnică*” și într-un tabel, „*Florile Moldovei*”, iar sub semnătura lui Zabe A. – „*Câteva cifre folositoare și curioase*” – informații științifice din geografie, medicină, matematică etc.

Dacă pentru cititorul obișnuit de astăzi conținutul primelor almanahuri focșănene nu înseamnă decât curiozitate, pentru cercetarea istorică locală capătă importanța sublinierii începuturilor presei scrise în Focșani, cu atât mai mult cu cât cel de al doilea almanah îi era necunoscut.

Începuturi timide, facile dar fără acestea nu putem încheia tabloul cât de cât complet al zorilor istoriei moderne pe malul Milcovului. Și, ca atare, rândurile de față se justifică și se impun să fie scrise.